Anul al 57-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 348 Miercuri 18 Decembrie 1940
10 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an în
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

PRIMUM VIVERE...

Oricât s'au străduit reformatorii și vizionarii să înnobileze esența ființei omenești, îndemnând-o să pună mai mult preț pe bunurile spirituale decât pe cele materiale, puterea lor de convingere a rămas îndeobște fără efecte durabile față de massa oamenilor comuni, care, din nefericire, formează majoritatea incontestabilă a genului biped.

Viața își cere drepturile ei. Peste filosofările și predicele moraliștilor, peste canoanele și rigorile religiei.

Primum vivere...

Renunțarea, asceza sau măcar moderația în împărtășirea de bunurile și bucuriile pământești nu sunt virtuți prea cultivate în mediul comunității noastre omenești. De aci și lupta năprasnică pentru cucerirea lor și, după aceea, pentru menținerea și continua sporire a lor. De aci suferința și neliniștea ce se încuibă în sufletul oamenilor ori de câte ori împrejurări extraordinare vin să le turbure tabietul, eliminând sau împărțind ba unul ba altul din elementele ce le asigură „confortul" de viață. Firește, unii se simt nefericiți, pentrucă dela masa lor cotidiană încep să dispară unele delicatesse exotice, provocător de scumpe, precum alții, gloata, intră în panică, observând că chiar ceeace constituia până acum indispensabilul, începe să devină precar sau să se obțină la prețuri îndoite și întreite decât puterea lor de cumpărare. Cum, însă, genul omenesc, în massele lui covârșitoare, nu este format din asceți, iar convertirea în acest sens nu se poate face peste noapte, asigurarea celor necesare vieții de toate zilele în cuprinsul comunității oamenilor devine un imperativ absolut pentru cârmuitori și o chezășie a liniștei și ordinei interne.

Acest imperativ a fost înțeles din timp și a fost metodic adus la îndeplinire de guvernele care au prevăzut desfășurarea evenimentelor și au știut să tragă toate învățămintele din experiențele trăite în cursul războiului precedent; de unde și situația de azi a țărilor respective, care se dovedește mai puțin precară decât chiar a țărilor mai bine înzestrate dela natură, dar cu conducere mai puțin prevăzătoare.

In ciuda pierderilor dureroase la care a fost supus teritoriul țării, pierderi care au săpat goluri simțitoare în capacitatea noastră de producție, în ciuda unui an agricol submediocru, a înrăutățirii posibilităților de procurare a materiilor prime în care economia noastră este deficitară, cum și a mijloacelor interne de transport, să mulțumim Cerului ,că dispunem încă, față de situația din alte țări, de rezerve mulțumitoare în toate compartimentele primordiale. In ultimă analiză, n'ar mai fi nevoe, deci, decât de o bună organizare a dozării lor — în consumație și folosire — printr'o distribuție rațională și supraveghiată, paralel cu sforțarea de a se înlătura fluctuațiile și diferențele prea mari ale prețurilor.

Este tocmai strădania la care vedem că s'a înhămat azi cu hotărâre guvernul, prin punerea în aplicare a unui plan general de aprovizionare a țării, începând cu compensarea plusurilor și lipsurilor dintre județe și continuând cu intensificarea transporturilor, cu repartizarea către industrii a materialelor și materiilor prime din rezervele blocate, prin lărgirea sistemului prețurilor fixe la noui categorii de articole și prin ușoara ieftenire impusă unora din produsele fabricate, așa cum s'a comunicat în consiliul de miniștri de Vinerea trecută.

Aceste măsuri de organizare și rațională a distribuției rezervelor, mergând mână în mână cu sforțarea și mai importantă a desvoltării și îmbunătățirii producției până la cele mai ridicate posibilități, ne vor ajuta să trecem cu față curată cruntele greutăți ale zilei de azi și ale celor care ne mai așteaptă, cu forțele antrenate și cât mai puțin atinse de vicisitudinile crizei, oricând pregătiți pentru marele și hotăritorul efort care trebue să vie și pentru care trebue să fim toți pregătiți sufletește și materialiceste.

Cazuri grave
la frontiera româno-bulgară

Autoritățile bulgare isgonesc peste frontieră pe români, cu forța, contrar prevederilor tratatului dela Craiova

DELA TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Grupuri de români, pe malul Dunării și pe șlepuri, isgoniți din Turtucaia

Ostrov, 13 Decembrie

Aplicarea tratatului româno-bulgar dela Craiova întâmpină, pe timp ce trece, greutăți din ce în ce mai mari. Măsura luată de guvernul bulgar, acum câteva zile, de a închide frontiera dintre România și Bulgaria pentru locuitorii bulgari din cele două județe ale Dobrogei, cari se evacuiază conform tratatului în cauză, a fost urmată de alte măsuri cari, nu numai că au produs o deosebită impresie, dar ele au îndignat, foarte grav, delegația română din comisia mixtă româno-bulgară dela Constanța, cum și toate forurile românești.

Astfel, eri dimineață, d. general Gheorghe Potopeanu, președintele delegației române, a fost înștiințat telefonic, că la punctul de trecere dela Silistra s'a încercat o violare a tratatului dela Craiova, și anume, autoritățile bulgare în flagrantă interpretare a prevederilor acestui tratat, au ridicat forțat 75 de familii românești din comuna Aidemir, situată în apropierea Silistrei și, cu sistemul de care ne vom ocupa mai jos, au încercat să le arunce peste graniță, fără îndeplinirea celei mai elementare formalități, dictate de uzurile internaționale sau, în cel mai rău caz, acordurile diplomatice dintre cele două țări.

Pentru o completă edificare, arătăm în cele de mai jos, cum s'au petrecut lucrurile.

CUM AU PROCEDAT BULGARII

In ziua de 11 crt., la ora 6 dimineața, satul Aidemir, locuit în majoritate de români, a fost invadat de polițiști bulgari, cari, în frunte cu primarul bulgar al comunei, au forțat pe români să-și încarce în grabă bagajele și să plece la frontieră, spre a fi trecuți în România.

Luați pe neașteptate, forțați și amenințați cu armele, locuitorii români cu femei și copii au luat ce au putut, atât în căruțele lor, cât și în alte căruțe închiriate și au pornit, pe frig și ploaie, sub baionetele bulgare, care-i străjuiau amenințătoare, spre frontieră.

Aci, bulgarii s'au lovit de vigilența autorităților românești cari, natural, nu puteau îngădui un asemenea procedeu.

Locotenentul din grăniceri, Crivăț și câțiva ostași români au reușit să împiedice această violare a unui tratat, care este clădit numai prin largul spirit de amiciție românească. Primele căruțe au fost oprite și așezate de-acurmezișul șoselei de ofițerul român, care a împiedecat astfel reușita unui plan pregătit de mai multe zile de bulgari.

BAGAJE ARUNCATE IN NOROI

Polițiștii și soldații bulgari, văzând că planul lor a eșuat, au dat încă o dovadă de ilegalitate.

Urcându-se în căruțe, ei au început să arunce în noroi și peste frontieră bagajele bieților români, irosind avutul lor păstrat și realizat cu trudă și prin multă muncă. Saci cu făină, fasole, grâu, lăzi cu lucruri de casă și obiecte strânse prin muncă, s'au distrus sub furia neînțeleasă și prin mâna dușmănoasă a polițiștilor și ostașilor bulgari.

Țipetele femeilor, protestele locuitorilor n'au avut nici-un efect. Totul a fost aruncat în drum, în noroi.

Locuitorul Manole Dinu, primarul, care s'a opus acestei barbarii, a fost crunt bătut. Deasemeni, au fost bătuți în mod barbar, toți ceilalți locuitori, cari au încercat să se opună.

NOAPTEA, IN PLOAIE ȘI FRIG

Cu averea pe care au reușit să și-o ia și care le-a fost aruncată în noroi, locuitorii români au trăit o noapte de teroare. Cele peste 300 de suflete omenești dintre cari, mai mult de jumătate, femei și copii, au trăit în ploaie și frig, fără nici o obălduire omenească. Către miezul nopții ,parte din femei și copii au trecut pe furiș, frontiera în România, și s'au adăpostit într'o casă din apropierea granitei.

S'A REȚINUT AVUTUL ROMANILOR

Din câteva mărturii ale locuitorilor români aflați la frontieră, cu cari am putut sta de vorbă, am reușit să aflăm unele lucruri uluitoare.

(Continuare în pag. 2-a)

EVOCĂRI

Părintele Vasile Lucaci

16 Decembrie 1892! Zi de sugrumare a revoltelor și sbuciumului poporului român din Ardeal! „Leul din Sisești" pornește pe drumul osândei din satul său natal, către temnița Seghedinului, temnița drepturilor românești, pentru a căror biruință au căzut luptătorii Ardealului. Pentru această biruință își măcinase întreaga-i viață preotul dr. Vasile Lucaci și mergea acum să-și ispășească pedeapsa nemeritată.

O imensă mulțime de țărani și cărturari îl însoțeau, în această zi, în semn de solidaritate, provocând o profundă impresie nu numai în Ardeal și în România liberă, ci chiar și în cercurile conducătoare maghiare.

Să ne amintim azi, după 48 de ani, de părintele Lucaci, înfățișat de măiestria condeiului lui Octavian Goga:

„Vasile Lucaci închide în sicriul lui protestarea istoriei Ardealului românesc de o jumătate de veac. Sunt oameni predestinați să concentreze în sufletul lor aspirațiile publice, oameni-drapel care se ivesc pe toate câmpurile de luptă, aducând parcă de sus mistica flacără a credinței... Sunt Tyrteii Elladei, proorocii cum le zice vechiul Testament, eroii cum îi numește Carlyle. Ființa lor este un rezumativ al societății, o concretizare a epocii.

Vasile Lucaci a fost zidit din acest rar aluat. Frământarea politică a românismului, încătușat sub Habsburgi de prin anii optzeci ai veacului trecut și până după unire, se confundă cu sbuciumul lui personal. In această vreme, oriunde a fost Ardealul luptător, ori unde s'au afirmat drepturile lui de existență, fie că s'au răscolit valurile sentimentului popular dincoace și dincolo de Carpați, fie că s'au strigat adevărurile în fața dușmanului, sau în obrazul umanității, ori unde a fost risipire de energie, ori unde a fost o conspirație, ori unde a fost o suferință pentru neam, pretutindeni înseamnă că așa a voit să fie, așa a hotărît să se întâmple acest popă din Sisești, mândru ca un senator roman, frumos ca un cardinal de pe vremea Renașterii italiene.

Vasile Lucaci ca structură sufletească și moștenire intelectuală este continuatorul direct al treimii noastre din veacul al XVIII-lea, trimisă din Ardeal în ucenicie pe malurile Tibrului și întoarsă acasă în suflet cu splendorile Romei. Ca și Petru Maior, Micu Klain și Șincai, părinții redeșteptării noastre, tânărul vlăstar dela Baia-Mare, sub adăpostul aceleași ziduri dela „propaganda

Păr. VASILE LUCACIU

fide", sub același cer clasic al anticului Lațiu, și-a împletit concepția de viață sub impulsurile monumentalității romane reînviate de strălucirea Vaticanului. De aici de sub arcurile de triumf de sub coloanele de granit ale Coloseului, de sub cupola dela Lateran, din simfonia de culori ale Stanzelor lui Raffael, din retorica amvonului dela San-Pietro și din toată văltoarea risorgimentului italian, din care se resimțeau încă pronunciamentele epocii lui Mazzini și gesturile largi ale lui Garibaldi, din lumea asta de spectri luminoși și sugestiuni mărețe s'a înfiripat catechismul fanatic al acestui preot care avea ca supremă dogmă: Latinitatea.

Acest crez i-a dat arsenalul de gândire, scutul și ținta de luptă. Temperament pasionat, plămădit din sănătatea robustă a țăranilor noștri, optimist și senin, păstrând până la bătrânețe subt sprincenile arcuite picăturile de lumină ale unui romantism tineresc, el preconiză acțiunea și nu se putea închide în contemplația unei chilii mănăstirești. Revărsările lui de energie cutropitoare se cereau la larg, în fața mulțimei cu mii de capete. Vasile Lucaci a dus deci pe tărâmul politicei militante patrimoniul simțirii dela Roma. Latinitatea și-a găsit în el pe vijeliosul tribun, ideia națională pe agitatorul implacabil. Ce spectacol de măreție epică, svârcolirea lui de patruzeci de ani pentru desrobirea unui colț de omenire. A fost idolul adunărilor populare pe care le sguduia avântul lui de retor, ca un torent de lavă aprinsă a fost locatarul închisorilor din Vaț și Seghedin pe urma Memorandului dela Viena, a făcut să tresară cinismul Parlamentului unguresc, a stors râuri de lacrimi la cetățenii din Ploești acum un sfert de veac, s'a cheltuit, s'a risipit pe toate cărările, — neatingând nici o deșărtăciune haina lui simplă de preot dela țară, negăsindu-și altă răsplată decât dragostea furtunoasă a mulțimii care l-a încununat cu aureola legendei și l-a trecut în cântec ca pe eroii baladelor populare. Părintele Lucaci a crescut așa pe fiecare zi, confundându-se în rostul lui cu o țară robită. De pretutindeni, din mijlocul vârtejului, de oriunde se ivea profilul lui de vultur, ochii catifelați priveau departe spre columna lui Traian și glasul lui plin de sonoritați de clopot, pios ca o rugăciune sau tunător ca o răsvrătire, ostea crezul iluminat, prins în [illegible]ște și stângace versuri românești:

„Mama Roma cea bătrână
Mi-a pus arma asta'n mână"...

A sosit în sfârșit ziua când marea dramă s'a apropiat de punctul culminant. Visul milenar fulgera în conștiința neamului nostru, continentul se încleștase în

(Continuare în pag. 2-a)

Noua organizație politică a Franței

Se va creia mai intâi o Adunare Consultativă

Vichy, 15 (Rador). — Agenția „Havas" transmite:

In cursul consiliului de miniștri de Duminică dimineața, mareșalul Petain a arătat că are de gând să creeze o Adunare Consultativă.

In așteptarea unei Constituții definitive și acum, când au fost publicate reformele esențiale, acelea cari — date fiind împrejurările — nu s'ar fi putut împăca cu discuțiuni îndelungate — mareșalul Petain socotește că a sosit momentul de a provoca exprimarea unor opinii.

S'a hotărît deci principial crearea unui corp politic, grupând persoane competente din toate domeniile capabile — în anumite chestiuni și la cererea șefului statului— să vină cu anumite sfaturi și să împărtășească anumite responsabilități.

Textul decretului creind această Adunare va fi dat publicității într'un viitor apropiat.

Clișeul reprezintă delegații celor două state discutând asupra incidentelor provocate de autoritățile bulgare la Aidemir

Articole oprite la export

Monitorul Oficial de Luni, publică următoarele decrete:

ART. 1. — Se prohibesc la export cu începere dela data publicării prezentului decret, păsările de curte vii, mari și mici, prevăzute la art. 19 din tariful vamal, pasările de curte tăiate, prevăzute la art. 44 din tariful vamal și ouăle de paseri, prevăzute la art. 45 din tariful vamal.

II

ART. 1. — Se prohibește la export cu începere dela data publicării în „Monitorul Oficial" a prezentului decret, mazărea de orice fel prevăzută la art. 288 din tariful vamal.

III

ART. 1. — Se prohibesc la export cu începere dela data publicării prezentului decret, turtele și făinurile de plante oleaginoase de orice fel prevăzute la art. 360 din tariful vamal.

FURTUNĂ PE MAREA NEAGRĂ

Constanța, 15 Dec.

Incepând de Duminică seara, pe Marea Neagră s'a deslănțuit o puternică furtună, a cărei intensitate este într'o continuă creștere.

Odată cu furtuna s'a lăsat și frig, temperatura ajungând la ora când telefonez (9 seara) la —3 grade.

Navigația pe Marea Neagră se face cu multă greutate.

Activitatea pescarilor pe mare a fost întreruptă definitiv.

*

Moscova, 15 (Rador). — O violentă furtună atingând un mare grad de intensitate bântue pe Marea Neagră astfel că s'a renunțat la orice navigație.

In portul Eupatoria un vas cu motor a fost aruncat la țărm.

Două vapoare aflate în pericol au fost salvate de un vas auxiliar ce fusese trimis în ajutorarea lor.

In portul Odesa furtuna a provocat întreruperea lucrărilor de încărcare și descărcare a vapoarelor.

Sâmbătă navigația a fost reluată.

D. Roosevelt
a plecat spre Washington

New-York, 15 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." anunță că președintele Roosevelt s'a înapoiat la Carlestone, venind din călătoria de inspecție pe care a făcut-o în Marea Caraibelor pe bordul crucișătorului Tuscaloosa.

Din Charlestone, președintele a plecat spre Washington cu un tren special.

Noul ambasador al Japoniei în Italia a prezentat scrisorile de acreditare

Roma, 15 (Rador). — Duminică dimineața, Regele Impărat a primit, la ora 10, pe ambasadorul Japoniei, d. Horikiri, care i-a prezentat scrisorile sale de acreditare.

La 10 și 30 a prezentat scrisorile sale de acreditare, d. Bailon Mercado, ministru al Boliviei.

Principesa Iuliana va vizita familia d-lui Roosevelt

Washington, 15 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." anunță:

Departamentul de Stat comunică că principesa Iuliana va înapoia săptămâna viitoare președintelui Roosevelt și soției sale vizita pe care i-au făcut-o.

Cu acest prilej, principesa Iuliana va rămâne câteva zile la New York.

Fostul inalt comisar al Siriei a plecat spre Franța

Geneva, 15 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." comunică:

Din Beyrut se anunță că d. Puaux, fost până acum Inalt Comisar al Siriei, s'a îmbarcat, plecând spre Franța.

Până la sosirea în Siria a noului Inalt Comisar, generalul Dentz, interimatul va fi deținut de generalul Fougere, comandantul forțelor franceze din Siria.

Val de frig in Spania de Nord

Helsinki, 15 (Rador). — In urma unui val de frig intens, temperatura a scăzut în Laponia de Nord și pe coastele Mării Polare la aproape 29 grade sub zero.

INCENDIUL
DELA PODUL PESTE TELEAJEN

S'a întrerupt circulația trenurilor pe linia București-Dorneșți

Ploești, 14 Dec.

Joi noaptea, a isbucnit un puternic incendiu, la podul C. F. R. Teleajen, depe linia Ploești-Mizil, în următoarele împrejurări:

Spărgându-se o conductă de produse ușoare petrolifere a soc. „Astra Română", benzina ce era pompată pe conductă a isbucnit afară și la trecerea trenului accelerat nr. 505 București-Dorneșți, din cauza scânteelor dela locomotivă, benzina a luat foc.

Flăcări enorme s'au ridicat la mari înălțimi, încălzind barele de fier, din care era construit podul, la mare temperatură, din care cauză au cedat greutății îndoindu-se și făcând imposibilă circulația trenurilor.

In primul rând s'au anunțat stațiile vecine spre a nu se mai îndruma trenurile pe această cale, apoi la fața locului au sosit d-nii avocat M. Stănescu prefectul județului, chestor Mantaluță și chestor Codreanu, lt. col. Al. Ionescu comandantul legiunii de jandarmi, procuror Gh. Andreiovici, precum și echipele de incendii române și germane, care au reușit după o muncă încordată de mai multe ore să stingă focul, oprind în primul rând pomparea benzinei pe conductă.

La locul sinistrului a sosit și o comisiune dela C. F. R. care, împreună cu autoritățile civile și militare, a făcut o anchetă.

BULETIN ARHEOLOGIC ȘI NUMISMATIC

MONUMENTE
MEDIEVALE ROMÂNEȘTI

Vechea stemă a Țării Românești

de CONST. MOISIL

Revine tinerilor arheologi de astăzi și celor ce se vor ocupa în viitor de antichitățile românești, greaua sarcină de a scoate la iveală, din sânul pământului patriei, monumentele de cultură ale poporului nostru din primul mileniu al existenței sale, adică dintre anii 300—1.300 d. Cr.

Fig. 1

Populațiunea daco-romană formată din contopirea Dacilor băștinași cu Romanii cuceritori, s'au altoit în timpul năvălirilor barbare cu elemente germane și slave și a dat astfel naștere poporului românesc, care în cursul evului mediu a purtat și numele de Vlahi.

Pentru primele veacuri din viața acestui nou popor izvoarele istorice sunt foarte puține, iar cercetările arheologice s'au făcut pe o scară foarte redusă, astfel că nu s'a putut fixa până acum caracterul specific al culturii românești primitive. Arheologii de până acum au putut stabili dacă o așezare, un mormânt, o fibulă sau o lucrare de ceramică este germană, slavă sau mongolă, dar n'au încercat să precizeze dacă nu sunt și unele de proveniență autohtonă: daco-romană sau românească veche.

Abia în ultimul timp unii dintre cercetătorii noștri mai tineri, ca d-nii C. Daicoviciu, profesor la universitatea din Cluj (Sibiu), I. Nestor, dela Muzeul Național de Antichități, Al. Bărcăcilă dela muzeul din Turnu Severin, C. N. Ploșor, dela muzeul regional din Craiova și Dinu Rosetti, dela muzeul municipiului București, și-au îndreptat atenția și asupra monumentelor medievale autohtone, pe care caută să le precizeze și

(Continuare în pag. 2-a)